

GUNNAR STAALESEN

VARG VEUM

PRIVÉDETECTIVE

WE ZULLEN WIND ERVEN

THRILLER

'Net als Stieg Larsson en Henning Mankell
schrijft Staalesen met bakken sfeer,
boordwaaiende en veel spanning.'

WE ZULLEN WIND ERVEN

INKIJKEXEMPLAAR

INKIJKEXEMPLAAR

GUNNAR STAALESEN

*We zullen
wind erven*

THRILLER

Uit het Noors vertaald door Lucy Pijttersen

INKIJKEXEMPLAAR

Mocht de lezer het eiland Brennøy in de gemeente Gulen op de kaart willen opzoeken: dat is verspilde moeite. Het eiland en alle personen die in het boek voorkomen, zijn verzonnen door de auteur en bestaan niet in het echt. Maar plannen voor windmolenparken zijn er wel degelijk en niet alleen in Gulen...

INKIJKEXEMPLAAR

I

Als je doodgaat, passeert je hele leven de revue, wordt er gezegd. Dat weet ik niet. Zo vaak ben ik nog niet doodgegaan. Maar voor degene die aan een sterfbed zit, gaat het in elk geval wel op.

Terwijl ik in het Haukeland-ziekenhuis naast haar bed zat en haar verminkte gezicht zag, de canules in haar arm, de sonde in haar neus en de buis in haar mond, en de golvende lijnen volgde op het scherm boven haar bed waarmee je de hartfunctie, de bloeddruk en het zuurstofgehalte van haar bloed kon controleren, was het alsof ik keek naar een haperende, springerige amateurfilm over de jaren dat we elkaar kenden, die werd afgespeeld op een overjarige filmprojector waarop je het beeld nooit helemaal scherp kunt stellen. Maar wat techniek betreft ben ik nu eenmaal niet erg handig. Nooit geweest ook.

De eerste keer dat ik Karin Bjørge ontmoette, werkte ik nog bij de jeugdzorg; dat was begin 1971. Namens de familie zocht ze ons op en Elsa Dragesund, de moeder-overste van onze afdeling, verwees haar door naar mij. Destijds waren we een stuk jonger, beiden

nog geen dertig. Ze kwam voor haar veertienjarige zusje Siren. Die was verdwenen en haar vader en zij waren al dagenlang naar haar op zoek. Ze hadden contact opgenomen met de politie die Siren op de lijst van vermiste personen had gezet, maar omdat er geen ongeïdentificeerde sterfgevallen waren geregistreerd en er in principe ook geen aanwijzingen waren voor een misdrijf, hadden die niets kunnen beloven. ‘Maar mijn vader heeft een slecht hart,’ had ze gezegd, ‘en mijn moeder kan het maar niet loslaten... Daarom kom ik bij jullie om te horen of jullie me kunnen helpen.’

Met ‘jullie’ bedoelde ze de opsporingsafdeling van de jeugdzorg en inderdaad konden wij helpen. In twee jaar tijd wist ik Siren drie keer terug te vinden. De eerste keer moest ik helemaal naar Kopenhagen, de tweede keer naar Oslo. De derde keer vond ze Haugesund wel ver genoeg. Die laatste keer was ze er door drugs en seksueel misbruik zo slecht aan toe dat ze verder vluchten niet meer kon opbrengen. Marianne Storetvedt, een psycholoog die we in die tijd vaak inschakelden, verrichtte fantastisch werk met haar, zodat we haar in een kliniek voor jeugdpsychiatrie konden laten opnemen, en toen Siren daar zes maanden later weer uit kwam, leek ze er op het eerste gezicht goed aan toe te zijn.

Als dank voor mijn inzet nodigde Karin me uit voor een kop koffie met gebak en toen ik vertrok, gaven we elkaar een zoen, even vluchtig en voorzichtig als twee tieners die elkaar voor het eerst kussen. Maar ik was nog steeds getrouwd en of zij een vriend had, was me onbekend. In elk geval kwam er pas weer een vervolg op toen ik een jaar of twaalf later ontslag nam bij de jeugdzorg en me als privédetective vestigde aan de Strandkaien. Siren was toen opnieuw verdwenen.

In de tussentijd had ik wel contact gehouden met Karin, die

bij het bevolkingsregister werkte en me in haar overmoed had toegezegd dat ik haar altijd mocht bellen als ik ergens hulp bij nodig had. Dat had ik met enige regelmaat ook gedaan, misschien bij vlaggen zelfs veelvuldig. Zij was kort getrouwd geweest, maar toen ik haar in 1986 weer sprak, was haar huwelijk na minder dan een jaar alweer voorbij. Ze heeft me nooit verteld wat er is gebeurd, zelfs niet nadat we zonder veel gedoe in een soort verhouding terecht waren gekomen die nu nog steeds voortduurde, in elk geval zolang de artsen haar in leven konden houden.

Ik boog me naar haar toe, bestudeerde de trillingen onder haar gesloten oogleden, ik luisterde naar haar zwakke ademhaling en voelde aan de zijkant van haar hals of ze nog een hartslag had. Haar huid was zacht en warm, alsof ze alleen maar lag te slapen. Ik streek met een vinger over haar gezicht, vanaf haar haarwortels naar haar markante kin en vandaar weer over haar wang. Een naar, moeilijk gevoel kwam bij mij naar boven en wilde zich uiten.

Elk jaar hadden we gezellig met ons tweeën onze verjaardagen gevierd, de hare op 19 maart, de mijne op 15 oktober. We waren apart blijven wonen, maar naarmate de jaren vorderden, nam het aantal keren dat we bij elkaar bleven overnachten toe. We hadden wandeltochten gemaakt in Rondane en Jotunheimen, met de auto kriskras het westelijke deel van Noorwegen verkend en soms hadden we weekendtrips gemaakt naar plaatsen als Dublin en Parijs, Berlijn en Rome. In Rondane hadden we de rotsige bergpas Dørålsglupen vanaf het noorden en vanaf het zuiden bedwongen en enkele dagen later in de berghut Bjørnhollia genoten van met zure room overgoten bergforel. In Olavsbu in Jotunheimen hadden we in stapelbedden overnacht, om de volgende dag via het Mjølkedalen naar Eidsbugarden af te dalen en te smullen van plaatselijke delicatessen in het restaurant van Fondsbu. In Dublin

had ze me meegenomen naar een plek waar alle boeken na hun dood terecht leken te komen, de oude bibliotheek van het Trinity College. In Rome hadden we dicht tegen elkaar aan op een bankje op de Janiculum gezeten om de zon boven de stad te zien ondergaan, waarna we door de smalle straatjes naar Trastevere waren geslenterd om daar in een eetgelegenheid te souperen. Maar in de eerste plaats waren we in Bergen, de stad tussen de zeg maar zeven bergen, elkaars rots in de branding geweest, een schoot waar we troost konden vinden als het bestaan weer eens te mistroostig werd, het bevolkingsregister voor de zoveelste keer moest verkassen of het uitzicht uit het raam van Strandkaaien 2 nog treuriger was dan de sneeuw van het voorgaande jaar.

Nadat ik vier jaar geleden in Oslo was neergeschoten, was onze band nog hechter geworden. Toen was zij degene die spoorlags het vliegtuig had genomen om aan mijn bed in het ziekenhuis te kunnen zitten, zoals ik nu aan het hare zat. Later heb ik vaak gedacht dat het niet zozeer aan de inspanningen van de artsen, maar aan haar mentale kracht te danken was dat ik weer naar het land der levenden was teruggekeerd. Zonder haar was ik misschien al lang verleden tijd geweest. En een paar weken geleden, in het staartje van de zomer, was dan het moment gekomen dat ik tegen haar zei: ‘Wat zou je ervan zeggen... Als ik je op een dag zou vragen of je met me wilt trouwen, wat zou dan je antwoord zijn?’ Ze had me met een pretlichtje in haar ogen aangekeken en geantwoord: ‘Nee maar... Is dit een aanzoek, Varg?’ En ik had geantwoord: ‘Misschien...’ Ze had me teder gekust en gefluisterd: ‘Anders had ik je aan je woord gehouden, let maar op...’

Nu lag ze hier dood te gaan. En dat was mijn schuld.

2

Nog geen week eerder waren we naar Feste in het district Nordhordland gereden. We parkeerden op de aangewezen plek, achter de plaatselijke winkel, maar toen we de kade op liepen, zagen we nergens een aangemeerde boot met iemand die op ons wachtte.

Verbaasd keek Karin me aan. ‘Ze zei dat ze hier zou zijn. Het is toch twaalf uur?’

Ik knikte. ‘Twaalf uur heit de klok.’

Ze pakte haar telefoon. ‘Ik ga haar bellen.’

Terwijl zij probeerde contact te maken keek ik om me heen. De kade van Feste lag aan de Radsund, de belangrijkste vaarweg ten noorden van Bergen voor niet al te grote boten. De schepen van de Hurtigruten namen een andere route. Midden in het water dreef een wit-met-zwarte boei. Aan de overkant zag ik een dichtbegroeid bos met hoge naaldbomen, misschien rond een baai of wellicht een andere vaarweg, en verderop zagen we enkele vakantiehuisjes, rood- en bruingeverfd.

Karin had contact gekregen. ‘Ja, we zijn op de kade... Goed. Dan blijven we hier wachten.’ Terwijl ze het zei keek ze me aan en rolde met haar ogen. Daarna verbrak ze de verbinding.

‘Alles in orde?’

‘Ze was de tijd vergeten! Je zou niet zeggen dat het om haar eigen man ging.’

‘Misschien is hij wel vaker onvindbaar.’

‘Nee, dat denk ik niet. Anders had ze me niet om hulp gevraagd.’

‘Je weet toch...’

‘Ja, ik weet wel dat je geen huwelijkszaken aanneemt, maar dit is iets anders. Je moet me vertrouwen.’

‘Waarom zou ik anders op deze winderige kade staan te blauwbekken? Samen met jou kan ik me wel wat leukers voorstellen.’

Ze schonk me een gereserveerde glimlach, het was dan ook niet zo’n aardige opmerking. Maar wat wil je ook op een gure maandagochtend in september, als de zomer definitief op zijn eind loopt en de herfst om de hoek staat te wachten?

Om de tijd te verdrijven gingen we de winkel binnen en kochten een paar kranten. Zelfverzekerd zat de winkelier met een vriendelijke glimlach achter de kassa te wachten. Waarschijnlijk vroeg hij zich af wie we waren en wat we er deden. Dit was zo’n plaats waar iedereen elkaar kende en een nieuw gezicht opviel als een boeket bloemen in een garage.

Op deze tijd van de dag was het rustig in de winkel en tijdens het wachten dronken we allebei koffie uit een plastic beker. Ik bladerde wat door de kranten. In de tweede week van september 1998 waren er geen grote gebeurtenissen op het wereldtoneel die op de voorpagina’s om aandacht vroegen. Het grootste nieuws was de nederlaag die het Noorse voetbalelftal in het Ullevaal-stadion tegen Letland had geleden, het eerste thuisverlies sinds zeven jaar en

31 wedstrijden, en een dramatisch begin van de kwalificatiewedstrijden voor het aanstaande Europees kampioenschap. De premier was nog steeds met ziekteverlof en in Japan was Akira Kurosawa overleden. De achtste samoerai had voorgoed zijn plaats aan de sterrenhemel van de filmhistorie ingenomen.

Na een poosje liepen we terug naar de kade. Karin keek opnieuw op haar horloge en tuurde in noordelijke richting. ‘Zó ver is het toch niet?’

‘Ben je hier al eens geweest?’

‘Ja, ja, verschillende keren. Ranveig en ik kennen elkaar nog van school. Een paar jaar werkten we samen bij het bevolkingsregister, maar op een dag vertrok ze om haar leven een nieuwe wending te geven.’

‘Hoelang zijn ze nu getrouwd?’

‘Niet meer dan... een jaar of dertien, veertien, denk ik. Mons was al eerder getrouwd geweest. Zijn eerste vrouw is omgekomen, dat gebeurde hier nota bene.’

‘O?’

Ze wilde verder vertellen, maar werd onderbroken door het geluid van een grote, zwarte Mercedes die de parkeerplaats bij de winkel op draaide. Het rechterportier zwaaide open en er stapte een vrouw met donker, kortgeknipt haar uit, die ons wenkte. Achter het stuur zag ik een langwerpige gezicht van een man met loodgrijs, achterovergekamd haar.

‘Ben je met de auto gekomen?’ vroeg Karin verbaasd.

De vrouw met het kortgeknipte haar liep snel naar haar toe. ‘Ja, ik...’ De rest van haar woorden kon ik niet horen, omdat ze Karin stevig omhelsde en daarbij haar hoofd tegen Karins wang drukte terwijl ze haar zin afmaakte.

Nu stapte de man die haar had gereden ook uit. Hij was een

jaar of zestig, lang en breedgeschouderd, gekleed in een bruin leren jack, een blauwe spijkerbroek en stevige donkerbruine schoenen.

De twee vrouwen maakten zich los uit de omhelzing en draaiden zich half om naar hun begeleiders.

‘Mag ik je voorstellen...’ begon Karin.

‘Dit is...’ zei de vrouw van wie ik aannam dat het Ranveig was, maar toen zwegen ze allebei en keken elkaar glimlachend aan.

Ik was naar hen toe gelopen. ‘Varg’, zei ik terwijl ik mijn hand uitstak.

Ze begroette me ernstig. ‘Ranveig Mæland. Fijn dat je wilde komen.’

Ook zij had een leren jack aan, maar het hare was kort en getailleerd, en haar nauwe spijkerbroek omsloot goedgetrainde dijen en smalle heupen. Ze had een lief, hartvormig gezicht met een opvallend klein mondje en grote, donkerblauwe ogen. In de lelletjes van beide oren zat een eenvoudig parelknopje. In de hals onder haar oren zag ik hevig kloppende slagaderen, alsof ze ergens bang voor was.

‘Bjørn Brekkhus’, stelde haar begeleider zich voor, eerst aan Karin, toen aan mij.

‘Varg Veum’, zei ik, en verwijzend naar onze voornamen die respectievelijk ‘beer’ en ‘wolf’ betekenden, voegde ik eraan toe: ‘De roofdieren zijn weer goed vertegenwoordigd.’

Een beetje verbaasd keek hij me aan en gaf toen als uitleg: ‘Ik ben een vriend van de familie.’

Ranveig voegde er snel aan toe: ‘Ik kon het niet aan om daar in mijn eentje te zijn nadat Mons... Bjørn en Lise wonen hier aan de wal. Bovendien werkte Bjørn vroeger bij de politie van Lindås.’

‘Ik ben nu met pensioen’, zei hij. ‘Sinds juni, om precies te zijn.’

Nu draaide ze zich om naar het water. ‘Zullen we dan maar?’

Brekhus knikte. ‘Dat was toch ook de bedoeling? Ik moet de wagen nog even parkeren.’

Hij stapte weer in en reed de auto een kleine honderd meter verder naar de aangebrachte parkeervakken op de kade. Ik volgde Ranveig en Karin die naar de noordelijke kade liepen. De haven lag vol met boten, goed vastgemaakt en al half klaargemaakt voor de winter, voor zover ik dat kon zien.

De twee vrouwen bleven staan bij een groot zeewaardig zeilschip van wit polyester. Langs de zijkant liep een brede blauwgeverfde streep naar het registratienummer en de naam: *Solgull*.

Ranveig keek me aan. ‘Ik ga ervan uit dat Karin het ook heeft gehad over... die oude zaak.’

Met een afwachtende blik antwoordde ik: ‘Je bedoelt...’

Over mijn schouder keek ze naar het water. ‘De eerste vrouw van Mons, Lea... Ook zij is hier verdwenen.’

Toen ze haar ogen weer op mij liet rusten, zei ik: ‘Verdwenen?’
‘Ja.’

Naast me schraapte Brekhus zijn keel. ‘Ik was destijds verantwoordelijk voor de zoekactie en ik kan je verzekeren... we hebben alle mogelijkheden onderzocht.’

‘Maar...’

‘Ze is nooit gevonden.’

‘Spoorloos verdwenen?’

‘Alsof de wind haar had meegevoerd.’

‘Daar wil ik graag meer over horen.’

‘Ja, maar...’ Hij knikte naar de boot. ‘Zullen we eerst overvaren?’

‘Dat is prima.’

Hij wendde zich tot Ranveig. ‘Heb jij de sleutels?’

‘Ja, hier.’

Ze gaf Brekklus de sleutels. Hij ging ons voor naar de steiger, hield zich vast aan een lijn en sprong lenig aan boord. Karin en ik gingen achterin zitten. Brekklus startte de motor en keek naar Ranveig, die de trossen losgooide, waarna hij de boot in een noordwaartse bocht draaide en we wegvoeren.

Geen van ons zei iets. Ranveig ging helemaal vooraan zitten, naast Brekklus, alsof hij een loods nodig had. Ik keek Karin aan. De blik die ze me toewierp was ondoorgroendelijk. Toen ik haar blik vasthield, plooidde ze haar lippen tot een kus en glimlachte voorzichtig. De wind kreeg vat op haar haren en deed die opwaaien. Met een hand pakte ze het haar vast terwijl ze haar ogen naar het open water liet glijden, naar het doel van onze reis.